

ΠΡΟΣ : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φωκίδας
Τμήμα Πολεοδομίας
Γραφείο Περιβάλλοντος
Άμφισσα Τ.Κ. 33100
ΚΟΙΝ : - Δήμο Καλλιέων
- (Πίνακας αποδεκτών)

ΘΕΜΑ : Μεταλλευτικές δραστηριότητες της εταιρείας «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» στη
Γκιώνα

ΣΧΕΤ : Έγγραφο Δήμου Καλλιέων αριθ. Πρωτ. 447/4.3.2009

Το Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης, με το ανωτέρω σχετικό έγγραφο του Δημάρχου Καλλιέων κ. Λεωνίδα Καραγιάννη, το οποίο κοινοποιήθηκε προς όλους τους Συλλόγους των Τοπικών Διαμερισμάτων, έλαβε γνώση των προθέσεων της εταιρείας «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.», να προβεί σε περίπου 600 γεωτρήσεις σε βάθος άνω των 100 μέτρων, εντός των ορίων των Τοπικών Διαμερισμάτων Πανουργιάς και Στρώμης, για την έρευνα ύπαρξης βωξιτικών κοιτασμάτων.

Το Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης, είναι κάθετα **αντίθετο** όχι μόνο στην έρευνα για την ύπαρξη βωξιτικών κοιτασμάτων, αλλά στην όποια μελλοντική μεταλλευτική δραστηριότητα στη περιοχή αυτή της Γκιώνας, για τους λόγους που συνοπτικά αναλύονται κατωτέρω.

1. **Τίθεται σε κίνδυνο το Νερό της λεκάνης απορροής του Μόρνου.**

Η Ελλάδα έχει ενσωματώσει στο Ν. 3119/2003 την Κοινοτική Οδηγία-πλαίσιο για το νερό, που στοχεύει στην αποφυγή επιδείνωσης της κατάστασης των υδάτων και στη διατήρηση της χημικής και οικολογικής κατάστασης αυτών (επιφανειακών, υπόγειων και παράκτιων). Με το νόμο αυτό, η λεκάνη απορροής των ποταμών αντιμετωπίζεται ως ένα ενιαίο σύνολο και όχι με διοικητικά κριτήρια. Στην προκειμένη περίπτωση, η λεκάνη απορροής του ποταμού Μόρνου ο οποίος τροφοδοτεί με καθαρό νερό την λίμνη του Μόρνου, έχοντας τις πηγές του στα βουνά Οίτη, Βαρδούσια Γκιώνα, πρέπει να προστατευθεί από κάθε εκμετάλλευση που θέτει σε κίνδυνο τα επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα της περιοχής, από τα οποία υδροδοτούνται όχι μόνο τα τοπικά διαμερίσματα αλλά και η πρωτεύουσα της χώρας. **Η παρέμβαση της «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.», δεν θέτει μόνο σε κίνδυνο τα υπόγεια ύδατα των Τοπικών Διαμερισμάτων Πανουργιάς και Στρώμης, αλλά επιφανειακά και υπόγεια ύδατα της λεκάνης απορροής του Μόρνου, με επιπτώσεις στο υδρολογικό πρόβλημα της χώρας.**

2. **Τίθεται σε κίνδυνο το δάσος και το νερό.**

Εάν αποδειχτεί ότι η περιοχή διαθέτει εκμεταλεύσιμες ποσότητες βωξίτη, και η «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» επεκτείνει τις εξορυκτικές μεταλλευτικές δραστηριότητές της στη περιοχή, το δάσος θα υποστεί περαιτέρω μείωση και καταστροφή. Το δάσος είναι ο βασικότερος ρυθμιστής του υδρολογικού κύκλου. Επηρεάζει την πτώση, την εξάτμιση, την διήθηση των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων καθώς και την επιφανειακή απορροή. Οι βροχές (ανάλογα και με το ανάγλυφο του εδάφους) αυξάνονται από τα δάση μέχρι 6%, ενώ η βροχομίχλη μπορεί να ξεπεράσει και το συνολικό ετήσιο ύψος βροχής. Το δάσος συγκρατεί το νερό της βροχής, μειώνει την ένταση πτώσης του νερού στο έδαφος και έτσι ελαχιστοποιούνται τα φαινόμενα διάβρωσης. Έχει παρατηρηθεί ότι το δάσος συγκρατεί το 95% της βροχής και επιτρέπει μόνο στο 5% να κυλήσει στο έδαφος. Το αντίθετο συμβαίνει σε περίπτωση αποψίλωσης μιας δασικής έκτασης. Το δάσος συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των υπόγειων νερών τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, αφού με τη βοήθεια της

βλάστησης, η μεγαλύτερη ποσότητα βροχής απορροφάται από το έδαφος και διηθείται με φυσικό τρόπο. **Η παρέμβαση με τις γεωτρήσεις και πιθανή μελλοντική εξορυκτική δραστηριότητα της «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.», θα υποβαθμίσει και θα καταστρέψει ακόμη περισσότερο το δασικό κεφάλαιο της Γκιώνας.**

3. Βιάζεται το φυσικό περιβάλλον, η πανίδα και χλωρίδα της ενότητας Οίτη-Γκιώνα-Βαρδούσια.

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από την εξόρυξη του βωξίτη στη χώρα μας είναι γνωστές, όπως γνωστές και οι πρόσφατες προσπάθειες επέκτασης της εξόρυξης σε περιοχές εντός του Εθνικού Δρυμού Οίτης, και σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί Ειδική Ζώνη Προστασίας Βιοποικιλότητας, σε δασικές περιοχές, ακόμη κοντά σε χωριά και αρχαιολογικούς χώρους σε Οίτη και Γκιώνα. Οι επιστήμονες έχουν αποδείξει, ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις δεν περιορίζεται μόνον στη ζώνη της **επιβάρυνσης**, αλλά λαμβάνουν χαρακτήρα ολικό με επιπτώσεις στο σύνολο της περιοχής και κατ'επέκταση σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα. Ως πρόσφατο παράδειγμα αναφέρονται οι μετρήσεις στο λεκανοπέδιο Αττικής, από τις οποίες απεδείχθη ότι η σκόνη από τη Σαχάρα που φθάνει στη Ελλάδα υπο τη μορφή νέφους, περιέχει επικίνδυνα στοιχεία, που προέρχονται από τις ρυπογόνες και επιβλαβείς βιομηχανικές δραστηριότητες στην Αφρική. Κάτι ανάλογο συμβαίνει (και θα συμβεί στην περιοχή μας) από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες για την εξόρυξη του βωξίτη. Η επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον στην περιοχή από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες θα είναι καταστροφικές. **Αποψη μας είναι , ότι το σύμπλεγμα Οίτη, Βαρδούσια Γκιώνα με την λεκάνη απορροής του Μόρνου, πρέπει να κηρυχθεί προστατευόμενη περιοχή. Ο Εθνικός Δρυμός Οίτης πρέπει να επεκταθεί, και να κηρυχθούν πυρήνες Εθνικών Δρυμών σε Βαρδούσια και Γκιώνα.** Πάνω στη βάση αυτή πρέπει να δημιουργηθεί Ενιαίος Φορέας Διαχείρισης. Διεθνείς Οργανισμοί όπως η ΟΥΝΕΣΚΟ, το Διεθνές Υδρολογικό Πρόγραμμα και το Πρόγραμμα Ανθρωπος και Βιόσφαιρα, συνεργάζονται με τις Εθνικές Επιτροπές της χώρας μας, παρέχοντας γνώση και οδηγίες, προς την κατεύθυνση αυτή. Το Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης, έχει συνεργαστεί δια του Προέδρου του και των μελών του με τα ανωτέρω Διεθνή Κέντρα, και μπορεί να βοηθήσει στη κατάρτιση ειδικού φακέλου.

4. Ορεινή Φωκίδα και Βωξίτες.

Η εκμετάλλευση του βωξίτη στη Φωκίδα, άρχισε πριν από 70 χρόνια περίπου, περίοδο δύσκολη για την χώρα και την άγονη ορεινή Φωκίδα, όταν ο Νομός δεν διέθετε ακόμη υποδομές (δρόμους, ηλεκτρικό ρεύμα, τηλέφωνο). Τα μεταλλεία πρόσφεραν διέξοδο και απασχόληση τη δύσκολη εκείνη περίοδο, που οι κάτοικοι αναζητούσαν ένα καλύτερο αύριο. Παρά ταύτα, τα οφέλη από τα μεταλλεία δεν ήταν ποτέ τα αναμενόμενα. Ο πληθυσμός του Νομού Φωκίδας παραμένει σχετικά σταθερός από το 1950, παρά την αύξηση του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο πρωτογενής και τριτογενής τομέας διατήρησαν στη Φωκίδα, όπως και την υπόλοιπη Στερεά Ελλάδα το κύριο μερίδιο στην οικονομία. Η εξόρυξη του βωξίτη δεν έλυσε το πρόβλημα ανάπτυξης και απασχόλησης στη περιοχή, τα οφέλη δεν ήταν τα αναμενόμενα, ενώ οι επιπτώσεις για το περιβάλλον τεράστιες. Η παραδοσιακή οικονομία (Κτηνοτροφία, γεωργία, ελαιοκομία, εμπόριο, επισιτισμός, τουρισμός, οικοδομές) ακόμη αντιστέκονται. Την εποχή έναρξης των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων, δεν είχαν ακόμη γιγαντωθεί τα αστικά κέντρα και οι επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι Αναπτυξιακοί Νόμοι της εποχής, είναι αναντίστοιχοι με τη σημερινή πραγματικότητα, έχουν χάσει το νομικό τους έρεισμα από μεταγενέστερους νόμους, και πολλές φορές προσκρούουν στους νόμους για το περιβάλλον και την πολυπλοκότητα οργάνωσης της σύγχρονης ζωής. Τα δικαιώματα που απέκτησαν οι δικαιούχοι για την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας πριν 50-70 χρόνια, έχουν μεν ισχύ, αλλά είναι αντίθετα με το κοινό συμφέρον, όπως διαπιστώνουμε από τις αντιδικίες περιβαλλοντικών οργανώσεων, βιομηχανικών δραστηριοτήτων και αποφάσεων των κρατικών φορέων. Αυτό δυστυχώς, καταλήγει στο να υπερισχύουν συνήθως οι επιβλαβείς για το περιβάλλον δραστηριότητες.

5. Προτάσεις

Το Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης, είναι της άποψης, πώς οι κρατικοί φορείς, για το κοινό συμφέρον την οικονομία και το περιβάλλον της περιοχής, πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα ώστε να ανασταλεί η όποια δραστηριότητα των μεταλλείων, μέχρι που να γίνουν οι απαραίτητες διαβουλεύσεις με τις τοπικές αρχές και τους κατοίκους. Πρέπει να ακολουθήσει μελέτη και έρευνα μεγάλης κλίμακας, που να λαμβάνει υπόψιν όλες τις παραμέτρους, ήτοι:

- ❖ Δημιουργία Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης Ορεινής Περιοχής Οίτης-Βαρδουσιών-Γκιώνας
- ❖ Καθορισμό Λεκάνης Απορροής Μόρνου
- ❖ Επεξεργασία Σχεδίου Βιώσιμης Ανάπτυξης περιοχής Ορεινής Παρνασίδος
- ❖ Επέκταση του Εθνικού Δρυμού Οίτης και ανακήρυξη νέων Εθνικών Δρυμών σε Γκιώνας και Βαρδούσια
- ❖ Κατάρτιση Σχεδίου Προστασίας Περιβάλλοντος για την περιοχή Οίτης-Βαρδουσιών-Γκιώνας
- ❖ Μελέτη βιωσιμότητας των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων σε σύγκριση με την ολική προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Οι ανωτέρω άξονες πρέπει να αποτελέσουν και το Βασικό Σχέδιο Ανάπτυξης της περιοχής μας, όπου τα τελευταία χρόνια :

- ❖ Ο νεοσύστατος Δήμος Καλλιέων έχει δημιουργήσει υποδομές σε δρόμους και ύδρευση, δίνοντας δουλειά σε εποχιακή και μόνιμη βάση σε πολλούς ανθρώπους
- ❖ Έχουν κατασκευαστεί και λειτουργούν πολλοί νέοι Ξενώνες, ταβέρνες και παραδοσιακά καφενεία, από τα οποία ζούν ντόπιοι επιχειρηματίες, κατασκευαστές, εργάτες και εμπλεκόμενοι κλάδοι εστίασης και εξοπλισμού.
- ❖ Έχουν αναπαλαιωθεί παλαιά σπίτια και έχουν κατασκευαστεί πολλά καινούργια από ντόπιους και ξένους
- ❖ Την περιοχή επισκέπτονται πολλοί ντόπιοι και ξένοι, ενισχύοντας την οικονομία της περιοχής
- ❖ Παρόλη την εγκατάλειψη των τελευταίων 50 ετών, η κτηνοτροφία αντιστέκεται. Τα αλπικά λιβάδια της Γκιώνας, της Οίτης και των Βαρδουσιών, παραμένουν κεφάλαιο για την υπάρχουσα και μελλοντική βιώσιμη κτηνοτροφία
- ❖ Οι φίλοι του βουνού και της φύσης που επισκέπτονται την περιοχή, αυξάνονται κάθε χρόνο με γεωμετρική πρόοδο. Πλήθος οργανώσεων, περιοδικών, εφημερίδων και μέσων ενημέρωσης έχουν ασχοληθεί με την περιοχή προβάλλοντας τις φυσικές ομορφιές και τα χωριά. Μεγάλος αριθμός εργαζομένων απασχολείται στις δραστηριότητες αυτές.
- ❖ Οι Σύλλογοι των Τοπικών Διαμερισμάτων, διοργανώνουν γιορτές και συναντήσεις, συμβάλλοντας στη διατήρηση της επαφής με τα χωριά, ενώ ταυτόχρονα δίνουν ζωή το καλοκαίρι στο Δήμο Καλλιέων. Οι εκδηλώσεις αυτές, με τη βοήθεια του Δήμου και της Νομαρχίας, προσελκύουν κόσμο, ο οποίος συμβάλλει ηθικά και οικονομικά στις δράσεις των Συλλόγων. Οι Σύλλογοι με τις δράσεις τους, συνεισφέρουν στην οικονομία και την απασχόληση με τον εξωραϊσμό, τις αναστηλώσεις, τη μουσική και τα πολιτιστικά δρώμενα που οργανώνονται εποχιακά. Επιπλέον, δημιουργούν ένα νέο πολιτιστικό και κεφάλαιο που μελλοντικά θα αποφέρει μεγάλα οφέλη.

Στο ανωτέρω πνεύμα, το **Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης**, μεταξύ άλλων, διοργάνωσε για τρία συνεχή έτη (2005,2006 & 2007) την εκδήλωση **Το Νερό Πηγή Ζωής, υπο την αιγίδα της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ελλάδος στην ΟΥΝΕΣΚΟ**. Στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών έγιναν συναντήσεις, γνωριμίες και επαφές με κρατικούς φορείς, Συλλόγους, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, ορειβάτες, φυσιολάτρες και πεζοπόρους. **Όλοι συμφωνούν, πως το κύριο μέλημα πλέον πρέπει να είναι η προστασία του περιβάλλοντος**. Την ίδια άποψη έχουν και οι Σύλλογοι της περιοχής στο σύνολό τους. Πολλά από τα μέλη και φίλοι του Πολιτιστικού Κέντρου Στρώμης (ιδιαίτερα οι νεώτερης ηλικίας), έχουν εκδηλώσει

ενδιαφέρον για την παραδοσιακή άρδευση και βιολογική καλλιέργεια. Άλλοι, βοηθώντας της παγκόσμιας κρίσης, αναζητούν τρόπους απασχόλησης και μόνιμης εγκατάστασης στο Δήμο Καλλιέων. Η αναζήτηση αυτή πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψιν και να γίνει μακροπρόθεσμος σχεδιασμός. Τον βωξίτη μπορεί να τον εκμεταλευτούν οι επιχειρήσεις για 20-25 χρόνια δίνοντας εργασία σε μερικές εκατοντάδες εργαζόμενους, αφήνοντας πίσω τους ένα κατεστραμμένο περιβάλλον. Τα οφέλη από τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι πολλαπλάσια και δεν έχουν ημερομηνία λήξης. Οι θέσεις εργασίες είναι πολύ περισσότερες. Τα οφέλη των πολιτών από την επαφή με τη φύση είναι ακόμη περισσότερα. Η επαφή με τη φύση επιπλέον, είναι πολιτισμός και δημιουργεί πολιτιστικά πρότυπα. Οι σύμμαχοι αυτών των σκέψεων και απόψεων είναι εκατομμύρια. Οι Οργανώσεις και Σύλλογοι εκατοντάδες. Αρκεί μια μικρή επίσκεψη στο διαδίκτυο για να διαπιστώσει κανείς ότι, η πλειοψηφία τάσσεται κατά των Μεταλλευτικών δραστηριοτήτων της εταιρείας «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» σε Γκιώνα και Οίτη. Η απώλεια θέσεων εργασίας από τη ματαίωση της εξόρυξης βωξίτη, μπορεί να αντισταθμιστεί από την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη προστασία της φύσης, τη διαχείριση του δασικού πλούτου, την υλοτομία, την κτηνοτροφία και τον οικοτουρισμό. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής παραδείγματα από την διεθνή εμπειρία, με περιβάλλον ανάλογο της ορεινής Παρνασσίδας :

- Ιταλία** : Εθνικό Πάρκο **Abruzzo** 180.000 στρέμματα 2.000.000 επισκέπτες ετησίως
- Ισπανία/Γαλλία** Πυρηναία **Mont Perdu** 300.000 στρέμματα, 1.500.000 επισκέπτες ετησίως
- Ισπανία** : **ORDESA-VIÑAMALA**, 3.000 κάτοικοι, 900.000 επισκέπτες ετησίως.

Η Φωκίδα με τοπία όπως οι Δελφοί, Μνημείο που περιλαμβάνεται στον κατάλογο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ, τον Όσιο Λουκά της γειτονικής Βοιωτίας, το Γαλαξίδι, την Ερατεινή, τον Εθνικό Δρυμό Παρνασσού, τον ορεινούς όγκους όλων των βουνών, τα ορεινά χωριά, τη λίμνη του Μόρνου, την πανίδα και χλωρίδα όλου του νομού, τα αλπικά λιβάδια και την ορεινή κτηνοτροφία, τους παραδοσιακούς οικισμούς και καλλιέργειες, έχει όλα τα προσόντα να **ανακηρυχθεί σε Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Φυσικής Κληρονομιάς. Ένας τέτοιος στόχος και σκοπός, θα δημιουργούσε μια τεράστια δυναμική ανάπτυξης του Νομού με Παγκόσμια εμβέλεια και τεράστια οφέλη, που δεν συγκρίνονται με κανενός άλλου είδους ανάπτυξη.**

Εν κατακλείδι, για τους λόγους που αναφέρθηκαν, το Πολιτιστικό Κέντρο Στρώμης είναι κάθετα αντίθετο στη εξόρυξη του βωξίτη στη περιοχή, με επιχείρημα την ανάπτυξη και την απασχόληση. Αντιθέτως, το μέλλον της περιοχής πρέπει να στηριχθεί στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην ανασύσταση των παραδοσιακών καλλιέργειών, την αναζωογόνηση της κτηνοτροφίας, την συστηματική προστασία του περιβάλλοντος και τον οικοτουρισμό. Οι αντιρήσεις μας αυτές και οι προτάσεις μας, παρακαλούμε να προσμετρηθούν στις αντιρρήσεις και προτάσεις όλων των Συλλόγων και Οργανώσεων που είναι αντίθετες στην πραγματοποίηση από την «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» γεωτρήσεων στην περιοχή της Γκιώνας, εντός των Τοπικών Διαμερισμάτων Πανουργιάς και Στρώμης.

12 Μαρτίου 2003

Ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Κέντρου Στρώμης

Γεώργιος Πετσωτάς